

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

Qvæstio XI. An Imperator, Rex, & Princeps quilibet sæcularis habeat
summum Jus Ecclesiasticum in suo Principatu?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

II. Septemviri sunt instituti à Gregorio Papa V. Non ab Ottone III. Imperatore, vt fingit Illyricus: Ita historici plurimi, post Innocentium III. omni exceptione maiore, vt fatetur Illyricus. Carolus Magnus instituit, vt electio Imperatoris esset penes certos Principes; sic tamen, vt Imperium maneret suis posteris hæreditarium: At Gregorius V. tempore Ottonis III. exclusa hæreditaria successione, instituit Septemviralem Electionem. Id quod contra se fatetur Illyricus *Cent. 10. c. 10. col. 546.* Sic & Concilium Viennens. in Clementina: & Electorum instrumentum ad Nicolaum Papam III. Vana igitur sunt mendacia Illyriciana apud *Bellarmin. l. 3. c. 4.*

QVÆST. XI.

An Imperator, Rex, & Princeps quilibet secularis habeat summum Ius Ecclesiasticum in suo Principatu?

CVm triplex sit Potestas Ecclesiastica: 1. *Ordinis*, ad Sacramenta conficienda & ministranda. 2. *Iurisdictionis interioris*, ad regendos Fideles in foro conscientiae, ligando, soluendo. 3. *Iurisdictionis exterioris*, in conuocandis synodis, ac regendis; condendo leges, audiendo causas, conferendo beneficia, cõstituendo Ministros Ecclesie, excommunicando delinquentes, definiendo fidei quaestiones: Duae priores non pertinere ad sæculares certum est: tertia controuertitur ab Luthero-Caluinistis. Hic status est. Vide tamen etiam mea

Luthero-Caluinistica parte 2. quaestione 42. & 44.

LVThERANI & CALVINIANI communiter in *Cursu Theologico Scharpii, sect. 43. q. 3.* Ita decidunt: 1. Bellarminus concludit, Reges habere primum locum inter Christianos: at Ecclesiasticis esse inferiores. 2. Alij volunt, Magistratum debere Rempubl. tantum ciuilitate curare. 3. Alij, debere quaestiones Fidei definire, Ministros ponere, & deponere. 4. Nos errare omnes asserimus, & dicimus; Magistratum curam Religionis incumbere: quia huius Custos & Defensor est. SVADET nouem argumentulis, prorsus puerilibus. Liqueat insipienti, referre piget: patebuntq; è subiectis.

AUTOR, ex *Becani Manuale l. 5. c. 19.* Magistratus quicumque politicus non habet Ecclesiasticam Potestatem Iurisdictionis exterioris villo Iure: 1. *Naturali*: 2. *Diuino Veteri*; 3. *aut Nouo*; 4. *Ciuili seu Canonico*; 5. *Consensu Doctorum*; 6. *Titulo praescriptionis*. 7. *Nec secundum principia Luthero-Caluiniana.* Ibis per singula.

I. NON IVRE NATURALI.

Quia ex natura rei in se distincta sunt Temporaria ab Aeternis; Terrestria ab Cœlestibus; Corporalia à Spiritualibus; Inferiora à Superioribus; Status Politicus ab Ecclesiastico; Vnde & distincta tribunalia esse necesse est, distinctosque Rectores; & non necesse, vt qui vni præest, præsit & alteri. Sed duplici Potestati, scilicet Politicæ, & Ecclesiasticæ, Finis est item duplex, itemque Media diuersa; Causæ etiam Efficientes Statuum, ac Dignitatum; adeo, vt inter ea esse nulla possit

possit Naturalis connexio: Vt vel in Christo vna fuerit sine altera actu. Coniungitur tamen Iure Diuino, vel Humano possunt. Patet in meis *Luthero-Caluin. p. 2. q. 21.*

II. NON IVRE VETERIS TESTAMENTI.

I. Quia hoc triplex est, 1. Moralium, quæ continentur in Decalogo. 2. Ceremonialium, de Sacrificijs, de Sacramentis, de Instrumentis, de Obseruantijs legalibus. 3. Iudicialium de forma administrandi Iustitiam erga proximū, quoad Principes, Populum proprium, Externum, & Domesticos. *Moralia* continentur in Decalogo; suntq; iuris naturalis; neque sunt à Christo abrogata, sed melius explicata: *Cætera* sunt extra Decalogum; suntq; Iuris positivi, & à Christo abrogata. *Luc. 16. 16. Gal. 3. 24. Heb. 7. 12. 18.*

Atqui vero in iure Morali seu Decalogo non est, vt quisque Princeps in suo principatu sit etiam Rex Sacrorum, habens potestatem Ecclesiasticam. Cætera autem sunt antiquata: Ergo nullo Iure vetere Magistratus Politicus est quoq; Ecclesiasticus.

II. Nunquam fuit in Vet. Testam. concessa Regibus Ducibusve Hierarchia. I. Quia Ius Regium ibi extat duplex: 1. Diuinum, *Deut. 17. 14. Eum constitues, quem Deus elegerit ex numero fratrum tuorum, &c. Deuteronomium accipiet à Sacerdotibus leges, vt discat Timere Deum, & custodire verba, & Ceremonias eius, &c.* 2. Vfurpatum seu Tyrannicum. *1. Reg. 8. 10. De quo Luc. 22. Reges gentium Do-*

minantur eorum; Vos autem NON SIC. Hinc agrè tulit Samuel petitionem populi. *1. Reg. 8. 4.* quod tyrannicum esset, ait *D. Th. 1. 2. q. 105. art. 1. & fatetur Calvinus Inst. 4. c. vlt. §. 26.*

Atqui vero in neutro Regibus assignatur Ecclesiarchia; in Diuino solum Custodia obseruatiua, & defensiva.

2. Reges V. Test. fatentur ipsi, non habere sese Ecclesiarchiam. Iosaphat *1. Paral. 9. 11. Amarias Sacerdos & Pontifex vester in his, quæ ad DEVM pertinent, praesidebit. Porro Zabadias Dux super ea opera erit, quæ ad Regis officium pertinent.*

3. Hierarchiam is habet à DEO, qui in rebus ad Legem Diuinam pertinentibus, constitutus est supremus Iudex, cui obedire necesse est: At is est Pontifex, non Rex Politicus: *Deutero. 17. 8. Idq; sub pœna mortis. Ita & Aggai 2. 12. Malach. 2. 7. Num. 27. 21. Leu. 10. 8. 2. Paral. 26. 18.*

INSTANT. I. Iosaphat Rex, *2. Paral. 19. 8.* constituit Leuitas & Sacerdotes: Ergo habuit Hierarchiam.

II. Qui tollit abusus Ecclesiasticos, habet potestatem Ecclesiasticam: at *2. Reg. 5. 6.* id spectabat ad Dauidem. Et reprehenduntur Reges, quod excelsa non sustulerit.

III. Deducens Arcam ad constitutum locum, & ei præcessit, est Primarcha facer; at is Dauid Rex erat: *1. Paral. 13. 12.*

IV. Edificans, dedicansq; templum, est Primarcha Ecclesiæ; at is Salomon erat Rex: *1. Paral. 28. 6. & 2. Paral. 6. 10.*

V. Deponens Pontificem, surrogansque alium, est Ecclesiarcha: At Salomon, *3. Reg. 1. 27.* deposuit Abiathar, suffecitq; Sadoc.

VI. Eruens librum Legis è tenebris, Religionemq; restituens; is est Ecclesiarcha: At is erat Rex Iosias, *4. Reg. 22. 23.*

VII. Ezechias Rex confregit æneum Serpentem:

pentem: 4. Regum 18. 4. Ergo Hierarcha fuit.
VIII. Tituli dantur Regibus Hierarchici:
1. Filii Altissimi: 2. Dii: 3. Vncti Domini: 4. In
Solio Dei sedentes: 5. Famuli Dei: 6. Angeli Dei:
7. Facti iuxta cor Dei: 8. Lumina Israelis: 9. Nutri-
tiii Ecclesia.

DICO Ad I. Tria ibi: 1. Constituit
Sacerdotes & Principes: 2. Ut hi essent
Iudices controuersiarum, quæ in Popu-
lo oriri solent: 3. Illi in ijs essent, quæ
sunt ad Deum. Nec Constituere, est
creare Sacerdotes; sed ex consecratis
certos delegit, qui per ciuitates doce-
rent populum: 2. Par. 17. 7. Ergo à rege
non fiebat 1. *Electio*: 2. non *Consecratio*:
sed *Applicatio* ad vsum.

Ad II. *Aliud* est, Decernere iudicio,
qui sint Abusus in religione: Et hoc est
Ecclesiasticum. *Aliud* Tollere abusus:
& hoc est cuiusuis, & Principis, aut infe-
rioris. Ita Ecclesia iudicat de Sacris; Po-
litia exequitur iudicata: In hoc negli-
gens, iuste à Deo reprehenditur.

Ad III. Arcam 1. ædificare: 2. De-
ducere vel præcedere: 3. Portare vel
Tangere; hæc differunt. Eam ædificare
fuit Bezelielis & Oolix, Exod. 31. Dedu-
cere ac præire, fuit Regis & totius Israe-
lis: Tangere & portare fuit solius Sa-
cerdotij; ob Sanctum inclusum ei. Nu-
mer. 4. Vnde Oza tangens eam, morte
luit. 2. Reg. 6. Cum autem omnis Israel
cum Dauide, & Salomone, 3. Regum 8.
arcam præcesserint: cur igitur Sacrum
Primatuum habebunt minus, quam Re-
ges?

Ad IV. Ædificare templa cuiusuis
est ab ære potentis: Dedicare item cu-
iusuis sic, vti Israelitæ dicuntur, Exod. 35.
dedicasse byssum, coccum, pelles, me-

talla, &c. id est, *Obtulisse*: sic & Salomon:
Alij nõ idcirco erant Hierarchæ: Ergo
neq; hic. Ecce tria horum genera: 1. Sa-
cerdotes portabant Arcam, & iactifica-
bant: 2. Salomon orabat offerens do-
num Deo: 3. Populus interfuit, actisq;
Deo gratijs lætatus est. Hierarchia in
his fuit apud Sacerdotium: non apud o-
rantem & offerentem.

Ad V. 1. Salomon deponendo Pon-
tificem non est vsus Potestate Regia, sed
PROPHETICA: neq; ordinariã viã, sed
peculiari instinctu Dei, 3. Reg. 2. 27. *Vt
impleretur sermo Domini, &c.* propter pec-
cata filiorum Heli, 1. Regum 2. 31. 2. Sit
vsus Potestate Regia sola; (quod nõ est)
tunc eã fuisset abusus; sicut Saul contra
Sacerdotes, Abimelech contra 70. fra-
tres, Athalia, &c. Non enim quilibet
reus à quolibet iudice puniri potest, sed
tantum à competente. At Reges nul-
lam habuerunt potestatem in Sacerdo-
tes: 1. Reg. 22. 16. *Noluerunt serui regis ex-
tendere manus suas in Sacerdotes, &c.* Eth-
nicus Doëg irrui.

Ad VI. Helcias Pontifex reperit li-
brum; misitq; Regi vt eum prælegi ple-
bi curaret, ac eam restitueret. Vnde iu-
ste præcepit Pontifici & Sacerdotibus
secundi ordinis, vt eijceret idola; id est,
eos officij sui monuit: Iussitq; Pascha ce-
lebrari; quod prius mandarat DEVS.

Ad VII. 1. Serpens æneus, bono
prius vsui erectus, Num. 21. 8. vertit tan-
dem in abusum idololatriæ: 4. Reg. 18. 4.
Talem sic notorium tollere, Regiæ po-
testatis erat. 2. Fecitq; id Autoritate
Diuina; nam id cuique etiam priuato
mandatum est; Deuter. 7. 5. *Aras eorum
subuertite, confringite statuas, lucosq; succidi-
te, &*

re, & sculptilia comburite: Quia populus sanctus es Domino Deo tuo.

Ad VIII. Tituli iidem sunt communes quoq; aljs non Regibus: adeo non inferri potest inde, eorundem idcirco esse & Hierarchiam. Nam Apostolis & Episcopis sunt pares, aut illustriores tituli in S. Scriptura.

III. NON IVRE NOVI TESTAMENTI.

Christus noluit esse penes Reges, sed Apostolos, Hierarchiam; in qua sunt ista: 1. Regere Ecclesiam; 2. Synodos cogere; 3. His præsidere; 4. Controuersias Fidei finire; 5. Leges condere; 6. Contumaces excommunicare, & punire; 7. Ministros Ecclesiæ dare, & remouere, &c. Hæc talia singula scholasticè docui in meis *Luthero-Caluinisticis parte 2.* Docetq; eadem mea *Demonstratio historica* passim in omni pagina ferè.

1. Petro, eiusque successoribus dictum est, Ioan. 21. *Pasce oues meas. Tibi dabo Claves.* Luc. 22. *Confirma fratres tuos. Claves aperiendi baptizandis; soluendi peccata; Ligandi præceptis ac pænis.*

2. Apostoli testantur: Act. 20. *Attendite vobis, & vniuerso Gregi; in quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos, Regere Ecclesiam DEI.* Ephes. 2. *Super adificati super Fundamentum Apostolorum & Prophetarum, ipso Summo Angulari Lapide CHRISTO IEST.* Non super fundamentum Regum, &c. Et tamen perfecta est structura, omiſſis Regibus ac Principibus. Sicut Ephes. 4. *Ipse dedit quosdam, &c.* ubi tria: 1. *Ædificatio Ecclesiæ;* 2. *Opus*

Ministerij: 3. *Consummatio Sanctorum, seu vita æterna.* At in ijs nulla fit mentio Principum.

3. Praxis Apostolorum fuit consona Doctrinæ: Nam illi, Act. 20. rexerunt Ecclesiam: Synodum, Act. 15. celebrarunt Ierofolymis; eique Præfederunt: sententiam dixerunt: Legem condiderunt de idolochytis: Incestuosum, 1. Corinth. 5. excommunicauit Paulus: Accusationem aduersus Presbyteros admittit Episcopus, 1. Timoth. c. 5. Ananiam, Act. 5. & Saphyram puniuit Petrus. Nihil hic Principes sæcul.

Scripturas obtendunt Luthero-Caluinistæ: sed inconuenientes, solutiq; faciles.

IV. NON IVRE CIVILI AUT CANONICO.

I. Quia CANONES multi obstant: Dist. 10. can. 7. *Libenter accipitis, 1. quod Lex Christi Sacerdotali vos (Imperatores) subijcit Potestati;* 2. *Atque istis tribunalibus subdit. Dedit enim & nobis Potestatem;* 3. *Dedit & Principatum multo perfectiorem principatibus vestris.* Similes plures aggestit P. Becanus in Manuali lib. 5. c. 19. quæst. 4.

II. IUS CIVILE: In Authentica, Constit. 123. *Si Ecclesiasticum negotium sit, nullam communionem habentio Civiles Magistratus cum ea disceptatione; sed religiosissimi Episcopi secundum sacros Canones sinem imponunt.*

V. NON CONSENSU PATRUM AUT DOCTORVM.

Nam reclamant S. Patres, Ignatius ad Phila-

Philadelph. Hosius, Ambrosius, Athanasius, &c. Item Reges & Imperatores. Valentinianus sollicitatus cogeret Concilium, ait: *Mihi, qui vnus è numero laicorum sum, non licet eiusmodi negotiis me interponere. Sacerdotes & Episcopi, quibus hæc cura sunt, conueniant, ubi ipsis liberum fuerit.* Baron. to. 4. anno 364. Theodosius Iunior in epistola ad Synodum Ephesinã similia. Sic & Basilius Imp. in Synodo VIII. in causã Photij. Sic & *Constantinus Magnus*, ait Aug. epist. 165. *non est ausus de causã Episcopi iudicare.*

VI. NON TITVLO PRAESCRIPTIONIS.

Nam in Abusibus vi, aut fraude inuentis, non datur præscriptio. Cæteroquin Rex Achaz, 4. Reg. 16. præscripsisset in idololatria: Hæretici in hæresi, &c. Siq; præscriptione sit certandum iam ea stabit pro nobis vt prioribus, ac potioribus.

VII. NON IUXTA PRINCIPIA LUTHERO-CALVINIANA.

I. Nam ea singulatim refutauimus in *Luthero-Caluinisticis parte 2. quest. 2. de Monarchico Regimine: questio. 11. 12. 20. 21. de ortu Pontificatus: quest. 26. de indicatione Conciliorum: quest. 42. &c. de Electione & Ordinatione, &c. Clerici, &c.*

II. Fatentur Luthero-Caluinistæ, Ad Primatum Ecclesiæ pertinere actus Iurisdictionis Exterioris. 2. Deinde aiunt Episcopos immediatè à DEO habere Iurisdictionis exterioris Potestatem: mediatè verò à populo, aut Ma-

gistratu: Itemque esse æqualem Episcopis, alijsq; Ministris.

At Nos contrà docuimus, Iurisdictionis interioris Potestatem, & Exterioris, immediatè à Papa: Mediatè verò à DEO conferri, Bellarm. l. 4. de Pontif. c. 24. & 25 ad quartum. Deinde, Episcopos in Exteriore Iurisdictione esse supra Sacerdotes. De vtroque in *Luthero-Caluinist. par. 2. quest. 20. 42. 43. 44. 46.* Quapropter

OFFICIUM PRINCIPIS SAECVLARIS circa Religionem est:

I. Non ita Politiam instituere, vt curam omnem Ecclesiæ abiciat: iuxta illud Donatistarum: *Quid Imperatori cum Ecclesiã?* 1. Quia hoc repugnat Scripturæ; & Exemplis Dauidis, Ezechia, Iosaphat, Asa, Iosia, &c. 2. Item, Constantini Magni, Theodosij, &c. 3. Idcirco iustè reprehensi sunt Ieroboam, Achab, Ahas, Amon, &c. 4. RATIO: Quia Principes, à DEO Honorem consecuti, tenentur vicissim reddere Honorem DEO præcipuum, &c.

II. Principes non debent in suis Dominijs admittere Religionis libertatem; si possint obstare. 1. Quia Christus voluit vnã esse Ecclesiã, o-uile, Pastoremque vnum. 2. Voluit suos attendere à falsis Prophetis: at in multiplici religione est necessarium alios esse falsos. 3. Voluit Ecclesiã esse perpetuam: at omne regnum in se diuisum perpetuare nequit. Quare, Ro. 16. *Rogo, obseruetis eos, qui dissensiones & offendentia, præter doctrinam, quam didicistis, faciunt; & declinate ab illis.* I. Cor. I. *Nõ sint in vobis*

nobis schismata, &c. Quia, August. epist. 66. *Quæ est peior mors animæ, quam libertas erroris?*

III. Principum est Ecclesiam ac Religionem defendere, ut ministri & executores, non ut Domini & Iudices. Ita Imperatores, Reges, Principes ab origine sui nominis Christiani in iuramento fidei suo professi sunt, ac re ipsa præstiterunt in Germania, Hispania, Francia, Anglia, Polonia, Hungaria, Saxonia, Dani 1, &c. Quia, ait S. Ambrosius epist. 32. *Quid est honorificentius quam ut Imperator dicatur Filius Ecclesie? Imperator enim bonus est intra Ecclesiam, non supra.* Vnde Theodoricus Rex Italiæ ad Ioannem Papam. *Sum quidem Index Palatinus: sed vester non desinam esse discipulus. Nam tunc ista rectè gerimus; si à vestris regulis minime discedamus.*

QVÆST. XII.

De Conciliorum Generalium Adprobatione, seu Reprobatione, ac Modo, Qualitate testatur Historia?

DE hisce Theologicè & strictim in nostris *Luthero-Calvinisticis*, part. 2. Porro historicè.

I. Conciliorum origo ac institutio planè Diuina est: & non instinctu naturali solum inuenta, ut Pighio placuit. 1. Quia in Ver. Testam. instituit Deus quæstiones de Religione ad Sacerdotes deferri, ac decidi ab eisdem sub vnus Pontificis summi directione & autoritate: Neq; celebrius ferè est aliud, atq; Synedria Iudæorum.

2. In Nouo Testamento iussit Dominus, Matth. 18. *Dic Ecclesie.* Et *Qui Ec-*

clesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus & publicanus. Ibidemq; subiunxit promissum: *Vbi fuerint duo vel tres congregati in Nomine meo, illic ego in medio illorum sum.*

3. Apostoli Spiritu Sancto plenius eiusdem instinctu Concilium celebrarunt, Actor. 15. vnde dicunt: *Vnum est Spiritui Sancto, & Nobis, &c.*

4. Ita ex Matth. 18. demonstrata esse Concilia docet Concilium Chalcedonense epist. ad Leonem: & Synodus VI. act. 17. & Cælestinus epist. ad Concil. Ephes. & Concil. Toletanum III.

5. Certum est Conciliorum vltimum ab Traditione Apostolica descendere: at Apost. Traditiones dicere esse inuenta merè humana Audax fore, Temerariū, ac fortè erroneum contra ista: *Ego vobiscum sum vsque ad consummationem.* Et, *Spiritus Sanctus suggeret vobis omnia; & docet vos in omnem veritatem.*

II. Concilia Generalia Approbata sunt XVIII.

I. NYCÆNVM est celebratum anno 327. vsq; ad 330. Syluestri Papæ 15. Constantini 20. per 318. Episc. pos; de die Paschatis, & de Diuinitate Christi, contra Arium:

II. CONSANTINOPOLITANVM anno 383. sub Damaso, & Theodosio seniore, Imp. cum Episcopis 150. contra hæresim Macedonianā, negantem Spiritus Sancti Diuinitatem.

III. EPHESINVM I. anno 431. sub Cælestino I. & Theodosio Iunioris Imperat. cum Episcopis 200. contra Nestorium, pro Vnitate Personæ in Christo; & non duarum.

IV. CHALCEDONENSE anno 454. sub Leone I. & Martiano Augusto, contra Eu-